

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ФІЛОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ
ВИКЛАДАННЯ
ГУМАНІТАРНИХ
ДИСЦИПЛІН**

**Збірник
наукових праць**

2019

ББК 81.2
А - 43
УДК: 81. 243

Актуальні проблеми філології та методики викладання гуманітарних дисциплін: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. — Рівне: РДГУ, 2019. — 184 с.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем викладання іноземної мови, філології, теоретико-методологічних, культурологічних, літературознавчих, мовознавчих проблем спілкування.

Матеріали можуть бути корисними для науковців, працівників навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Совтис Наталія Миколаївна – доктор філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Заступник головного редактора:

Мороз Людмила Володимирівна – кандидат філологічних наук, професор (відповідальний редактор) (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Деменчук Олег Володимирович – доктор філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Литвиненко Світлана Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Малафійк Іван Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Михальчук Наталія Олександрівна – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Петренко Оксана Борисівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Сіранчук Наталія Миколаївна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Шугасва Людмила Михайлівна – доктор філософських наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ямницький Вадим Маркович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Бігунова Світозара Анатолівна – кандидат психологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Бісовецька Людмила Андріївна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Кучма Тетяна Валерівна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Лук'яник Людмила Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ніколайчук Галина Іванівна – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Катерина Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Постоловський Руслан Михайлович – кандидат історичних наук, професор, член-кореспондент Міжнародної слов'янської академії наук, ректор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Романюк Світлана Констянтинівна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ясногурська Людмила Михайлівна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет).

Затверджено Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 10 від 28.11.2019 р.).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Пластова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет

мови має стати надання цим мотивам та інтересам ігрової спрямованості, оскільки ігрова діяльність у цьому віці є провідною. Лише ігрова комунікативна спрямованість кожного заняття дає змогу зробити навчання таким, щоб іншомовний матеріал запам'ятовувався, осмислювався дитиною мимовільно. Мотивами спілкування для дитини є радість від організованої діяльності, задоволення від усвідомлення набутих знань і навичок, зацікавленість вивченням іноземної мови. Організаційні форми та вибір технології навчання тісно пов'язані з віком та місцем проведення занять. У грі дитина буде мимовільно докладати зусиль, напружувати пам'ять, вправлятися у вимові звуків, вживанні іншомовних слів та фраз.

Добираючи форми та методи навчальної діяльності вчитель звертається до затверджених державою програм вивчення іноземної мови дітьми дошкільного віку. Він визначає для себе мету та завдання роботи з дітьми, визначає сутність розвиваючої, виховної та навчальної цілей на кожному занятті. При цьому вчителю, що проводить заняття з іноземної мови важливо знати психофізіологічні особливості дітей, вміти вибудувати процес іншомовного спілкування, не забуваючи про специфіку пам'яті дітей дошкільного віку, їх працездатності та втомлюваності, потреби в чергуванні різних видів діяльності. Одні діти засвоюють поданий матеріал миттєво та на наступному занятті здатні відтворити його у запропонованих ситуаціях, а інші для цього потребують більше часу та практичних занять, навіть індивідуальних. Педагогу для вирішення даної ситуації допоможуть не лише знання, отримані під час вивчення предмету «Методика викладання іноземної мови в дошкільному закладі», а набутий у ході практичних занять з дітьми досвід. Так званий «метод спроб і помилок» веде до особистого удосконалення й набуття професійної компетенції [3, с. 97].

Висновки. Отже, комунікативна компетенція особистості базується на мовленнєвій, мовній, соціокультурній і навчальній компетенції. Мова вивчається через особисту діяльність дітей на заняттях, через спілкування вчителя і дітей та дітей між собою під керівництвом вчителя. Створення позитивного, емоційно-комфортного середовища, де кожен учасник є активним, важливим об'єктом навчання відіграє велику роль у формуванні комунікативних навичок з іноземної мови. Завдання дошкільного навчання іноземної мови передбачає навчити дітей вміти вступити у мовленнєвий контакт із співрозмовником, долучитися до розмови, отримати і передати елементарну інформацію, пов'язану зі змістом дитячого спілкування.

ЛІТЕРАТУРА

1. Воробйова Т.В. Особливості організації навчальної діяльності дітей дошкільного і молодшого шкільного віку в процесі вивчення іноземної мови (психологічний та методичний аспекти) / Т.В. Воробйова // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. – 2012. – № 8. – С.40–46.
2. Глушок Л.М. Особливості вивчення іноземної мови дітьми дошкільного віку в процесі становлення особистості / Л.М. Глушок // Педагогічний дискурс. – 2011. – № 9. – С. 37–40.
3. Дмітренко Н. Шляхи підвищення ефективності навчання іноземної мови у дошкільних навчальних закладах України / Н. Дмітренко // Гуманізація навчально-виховного процесу. – Слов'янськ, 2010. – 136 с.
4. Низьковська О. Іноземна мова в дошкільному закладі / О. Низьковська // Дошкільне виховання. – 2007. – №4. – С.5.
5. Шкваріна Т.М. Англійська мова для дітей дошкільного віку. Програма, методичні рекомендації / Т.М. Шкваріна. – К.: Шкільний світ, 2008. – 111с.

The article analyzes the importance of the formation of foreign language communicative competence in preschool children, reveals the content of the concept of communicative competence, determines the priority task of a foreign language teacher-the development of speaking and listening skills.

Key words: English language, preschool age, communicative competence, foreign language teacher,

УДК [373.2.016.81'243]:305

С.К. РОМАНЮК, Т.І. ДУТЧАК

ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДОШКІЛЬНИКІВ

У статті розглянуто гендерні аспекти, які можуть непрямо впливати на якість вивчення іноземної мови. Визначено основні види такого впливу та проаналізовано можливості його врахування в педагогічній діяльності.

Ключові слова: гендер, гендерні ролі, гендерний підхід, вивчення другої мови.

Постановка проблеми. Глобалізація, інтенсивне проникнення глобальної мережі Інтернет, зростання прозорості кордонів вимагає від сучасної людини знання кількох іноземних мов, вивчення яких можна визначити як одне з пріоритетних завдань на шляху розвитку особистості. Безумовно ефективність вивчення мови різними людьми буде різною. Існує велика кількість причин цього явища: індивідуальні особливості виховання, оточення, мотивація тощо. Проте не зважаючи на всі зазначені умови не варто відкидати за межі уваги таку соціально-психологічну характеристику особистості як гендер.

Становлення відкритого громадянського суспільства в Україні, продовження демократичних реформ, інтеграція держави у світове співтовариство зумовлює необхідність уведення гендерного складника до навчальних предметів для зближення життєвих перспектив жінок та чоловіків, подолання стереотипізації

поглядів населення, вироблення нової ідеології виховання молодого покоління на засадах паритетності та рівноправ'я статей. Сучасні вимоги індивідуального підходу до формування особистості не можуть не враховувати такі важливі біосоціокультурні характеристики дитини, як гендерні особливості [4].

Аналіз досліджень з проблеми. Гендерний підхід до вивчення іноземної мови в цілому передбачає не тільки існування психофізіологічних відмінностей у поведінці, мисленні і сприйнятті чоловіків і жінок, але й великої групи соціальних факторів, притаманних певній культурі уявлень про роль жінки і чоловіка.

Власне слово «gender» походить з грецької і дослівно означає «матеріальний носій спадщини», відповідаючи українському «рід», «досвід роду», в англійській мові термін «gender» визначає рід особи чи предмету (він, вона, воно). Воно використовується в гуманітарних науках для відображення соціокультурного аспекту статевої приналежності людини мови [8].

На даний момент гендер – одне з базових понять сучасної соціології, яке означає соціальні очікування від представників кожної статі. Уперше термін «гендер» в розумінні соціальної статі ввів у науковий обіг американський психоаналітик Р. Столлер у своїй праці «Стать і гендер: про розвиток мужності й жіночності» у 1968 році. Він встановив залежність між розумінням чоловічих і жіночих ролей, позиціями, рисами характеру та особливостями суспільного розвитку. «Гендер» Р. Столлер розглядав як поняття, що виражає психологічні, соціальні, культурні особливості, незалежні від тих, що тлумачать біологічну стать. Він дійшов висновку, що легше хірургічним шляхом змінити стать людини, ніж психологічним – її гендерну ідентичність. З цього моменту, стверджує автор, була здійснена історично перша спроба диференціації понять «стать / секс» і «стать / гендер» на основі діалектики співвіднесення «природного– соціального» [3].

На відміну від статевої, гендерна ідентичність більше базується не на біологічних чи фізіологічних особливостях статі, а на соціально-сформованих рисах, притаманних «жіночності» (femininity) та «мужності» (masculinity) [3]. Маскулінність та фемінність визначаються психологічними характеристиками, соціальними ролями, які історично сформувалися в межах певної культури. Часто маскулінність асоціюють з екстравертивністю, активністю, незалежністю тощо, в той час як фемінність – з інтровертивністю, залежністю, несміливістю, сентиментальністю, хоча дані таке трактування не завжди є однозначним.

Маскулінність – це система властивостей особистості, що традиційно вважаються чоловічими. Вони передбачають відповідність власній статевої приналежності, прийняття статево-рольових стереотипів, дотримання чоловічих норм, вироблення типових для чоловічої статі форм поведінки, способів самореалізації. Маскулінність пов'язується з такими якостями, як незалежність, активність, допитливість, схильність до ризику, здатність до досягнень. Внутрішній світ чоловіка вважається більш упорядкованим і систематизованим, ніж світ жінки. Серед негативних рис маскулінності найчастіше вважається брутальність, авторитарність, агресивність, надмірний раціоналізм [7].

Фемінність – це властивість особистості, що передбачає відповідність жінки власній психологічній статі, дотримання жіночих статево-рольових норм, типової для жінки поведінки, цінностей, установок. Фемінність пов'язується з емоційністю, м'якістю, чуйністю, нормативністю, комунікативними навичками, сензитивністю, здатністю до емпатії. Фемінна жінка вважається більш реалістичною, практичною, уразливою, безпосередньою і пасивною, ніж жінка з не такою однозначно домінуючою жіночністю. Виражена фемінність передбачає переважання несвідомого рівня саморегуляції, схильність до інтуїтивного осягнення дійсності, чітку материнську орієнтацію [7].

Тривалий час вважалося, що маскулінність та фемінність – це протилежні полюси однієї шкали, тобто висока маскулінність розглядається як низька фемінність (і навпаки). У сучасних психологічних концепціях статі і статево-рольової поведінки ці властивості розглядаються, як відносно незалежні один від одного конструкти. Тобто можливий одночасно високий розвиток обох характеристик, або одночасно низький рівень цих статево-рольових проявів.

Вищий рівень споріднення рис маскулінності та фемінності, досягнутий однією особою, свідчить про її андрогінність. Андрогінність – це поєднання високого розвитку фемінності та маскулінності в одній людині (незалежно від її статі і не пов'язана з порушеннями статевого розвитку або статево-рольової орієнтації). Розвинута андрогінія в людини передбачає багатий арсенал і гнучкість її гендерно-рольової поведінки, високі соціально-адаптивні здібності й інші важливі якості.

Отже, в першу чергу гендер – це соціальна стать з притаманними їй особливостями поведінки, мислення, що в цілому визначають соціально-рольовий статус людини [2]. Маються на увазі всі етнокультурні та соціально-психологічні відмінності між чоловіками й жінками будь-якої нації або народу, і котрі як психологічні конструкти репрезентовані через психофізіологічні особистісні змінні, а тому в найбільш загальній формі представлені з позицій динамічної специфіки нервово-психічної (здебільшого емоційновольової) регуляції [6].

Якщо розглядати вплив «психологічної статі» на якісні показники навчання, то можна виділити кілька основних факторів, які будуть мати визначальний вплив на якість вивчення іноземної мови представниками різних статей. Ці фактори загалом можна розбити на такі основні групи:

- біологічні;
- соціальні;
- історично сформовані традиції, звичаї;
- психолого-педагогічні.

Усі ці фактори мають визначальний вплив на формування гендерної ідентичності учня і їх врахування є надзвичайно важливим для забезпечення якісного вивчення іноземної мови.

Мета статті: розглянути особливості впливу гендерної приналежності вихованця на якість вивчення другої мови та визначити причини такого впливу.

Виклад основного матеріалу. На даний момент різні вчені по-різному визначають вплив гендеру на здатність до вивчення іноземних мов. Одні вчені віддають перевагу при вивченні іноземної мови особам з більш вираженою формою маскулітної поведінки, в інших – навпаки – фемітної. Проте це питання безумовно є актуальним, оскільки знання вчителем іноземної мови особливостей сприйняття, мотивації та здібностей до вивчення мови представниками різних гендерних груп є надзвичайно важливим. Однією з найперших робіт в даній галузі досліджень була робота Сюзан Гал [10].

Вплив гендеру на навчання другої мови (іноземної) слід розглядати в таких основних аспектах: *як здатність представників тої чи іншої гендерної групи сприймати навчальний матеріал*. Наука довела, що кількість нервових клітин і можливості мозку чоловіка і жінки майже тотожні. Але з цього зовсім не випливає їхня повна рівність в інтелектуальній діяльності. Специфіка біологічних задач обох статей чітко виявляється в тому, що кожна з них трохи перевершує іншу в одних видах інтелектуальних занять, але поступається в інших [5].

Варто вказати на наявність певних психофізіологічних властивостей представників обох статей, як потрібно враховувати в навчальному процесі [9].

У дівчаток спостерігається перевага у відбірковості й обсязі уваги. Вони орієнтуються на швидкість, хлопці – на точність. Хлопці краще працюють з новими, а дівчата – зі старими шаблонними стимулами. Дівчата також переважають у «комунікативній увазі».

Статеві розходження щодо пам'яті пов'язані з характером матеріалу, який запам'ятовується, і віком опитуваних: у вербальній пам'яті відзначається або перевага дівчаток з трьох років, або відсутність розходжень; у пам'яті на предмети та їхнє просторове розташування – або відсутність розходжень, або перевага хлопчиків; в образній пам'яті – або відсутність розходжень, або перевага хлопчиків; у співставленні назв і картинок – перевага дівчаток. Хлопчики краще запам'ятовують технічний матеріал, ніж вербальний, а дівчатка однаково добре запам'ятовують обидва.

Щодо мовних здібностей, то в більшості характеристик виявляється перевага дівчаток, яким більше притаманна чітка артикуляція, вони мають багатий словниковий запас, високий рівень розвитку мови та мовних навичок, декодування мови, правильність асоціацій, значеннєве розуміння мови, природні психолінгвістичні здібності, вербальний інтелект в інтелектуальних тестах і високі показники читання.

Дослідження емоційності свідчать, що в дівчат вищий рівень тривожності, велика значущість зв'язку емоцій з міжособистісними відносинами, велика чутливість до негативних життєвих подій у друзів і близьких, частіше спостерігаються депресії. Для хлопчиків і хлопців характерні прагнення приховувати свої емоції, особливо негативні, емоційна стриманість і жорсткіша регламентація з боку суспільства щодо демонстрації емоційних переживань.

З дошкільного до підліткового віку хлопчики та дівчатка практично не відрізняються за рівнем мотивації стосовно навчання й успішності, домагань щодо оцінок. У дівчаток переважає орієнтація на задачу, у хлопчиків – особистісна орієнтація (на взаємодію з однолітками); орієнтація на взаємодію з дорослими однакова в обох статей. У цілому жодна стать не виявляє більшого інтересу, ніж інша, ані до самої діяльності, ані до нагород і схвалення, що з нею пов'язані. У той же час дівчатка перевершують хлопчиків у прагненні досягнення реальних успіхів у школі протягом усього періоду навчання.

На статеві розходження в ефективності групової діяльності впливають особливості задачі, мотивація та статева структура групи. При цьому до характеристик задач відносяться креативність, індивідуальний або груповий спосіб підрахунку внесків учасників, форма прийняття рішення, особисті здібності, віддзеркалення чоловічих/жіночих інтересів через демонстрацію маскулітної/фемітної поведінки. Гендерні розходження в успішності у розв'язанні задач відбивають особливості кожної статі [9].

Безперечно вивчення іноземної мови потрібно розглядати в першу чергу як переважно комунікативний процес (на відміну від більшості інших навчальних дисциплін). Безумовно опанування другої мови неможливе без активного спілкування, форма та результативність якого багато в чому залежить від гендерної поведінки учнів. Виділяють кілька основних комунікативних типів, які визначають параметри комунікації, а відповідно, і якісні параметри вивчення другої мови:

- домітантний комунікант – прагне заволодіти ініціативою, говорить голосніше за інших, не любить коли його перебивають, переважно маскулітний тип особистості. При вивченні другої мови таким учнем в нього можливі проблеми з правильною вимовою.

- мобільний комунікант – андрогінна особистість, легко входить у гру, переходить з теми на тему, говорить із задоволенням і не втрачається в незнайомій ситуації спілкування. Проте його слід повертати до потрібної теми. Представнику такого типу комунікативної особистості легше опанувати нові знання та адаптуватися в нових обставинах:

-ригідний комунікант

-фемітний тип, який відчуває труднощі на початку, але потім його мова стає чіткою і логічною. Таких учнів варто попередньо підготувати до комунікації і вивчення мови;

- інтровертний комунікант
- різновид маскуліного або фемінного типу, не прагне володіти ініціативою, скутий у несподіваній ситуації спілкування. Такі вихованці частіше всього добре будуть орієнтуватися в правилах, проте можуть мати проблеми з розмовною мовою [11].

По відношенню до гендерних ролей в суспільстві (наприклад вчитель іноземної мови – жінка; чоловіку іноземна потрібна для перекладу технічної літератури і т.д.).

Гендерні ролі, притаманні тій чи іншій культурі, окрім прямого впливу справляють опосередкований вплив на якість вивчення другої мови. В основі такого впливу лежить мотивація. Без сумніву саме мотивація є тим визначальним фактором, який безпосередньо впливає на якість та швидкість вивчення мови.

Рівень мотивації багато в чому залежить від гендерної приналежності учня. Багато досліджень [12] вказують на значно вищий рівень мотивації в жінок ніж у чоловіків, при чому така ситуація характерна для багатьох країн світу.

Зв'язок між мотивацією і гендерними ролями безумовно дуже тісний. Якщо розглянути мотиви вивчення мови то їх можна умовно розділити на дві групи: професійні та комунікативні. Розглянемо їх більш детально.

Професійні мотиви вивчення мови, як видно з назви, пов'язані з трудовою діяльністю особистості: вивчення іншомовної літератури, перекладацька діяльність, робота закордоном. Комунікативні – з бажанням (чи потребою) спілкуватися з носіями іноземної мови. Відповідно вивчення технічної літератури, ведення переговорів – притаманні представникам маскулінової гендерної групи не вимагають глибокого знання і розуміння мови, як цього потребує повне відчуття емоцій і переживань співрозмовника притаманне фемінній групі. Звісно таке пояснення є доволі спрощеним, проте дає змогу в загальних рисах вивчити мотиваційні аспекти вивчення другої мови.

З точки зору гендерної ідентифікації в мові, що вивчається (неоднозначність сприйняття родів, інше трактування гендерних ролей носіями мови і т.д.).

Для прикладу в японській мові є доволі високий рівень відмінностей між мовами чоловіків та жінок (жінки частіше використовують ввічливі форми слів, вживають «жіночі слова», використовують більше запитальних речень тощо). При чому мова йде саме про гендерні особливості мови, а не про біологічні чи граматичні. Хоча і чоловіки і жінки можуть вживати слова і вирази притаманні представникам протилежної гендерної групи, така поведінка розглядається неоднозначно [5]. У більшості мов такого різкого розмежування між мовою чоловіків і жінок звісно немає. Різниця у мові проявляється в першу чергу не використанням певних мовних одиниць, а в частоті їх використання, мовній поведінці, смаках та перевагах [1]. Проте автор Рой Меджор [13] вказує на існування не тільки стилістичних, але й фонетичних відмінностей в мові чоловіків і жінок, що без сумніву буде мати значний вплив на вивчення другої мови.

При вивченні другої мови, також варто брати до уваги той факт, що в різних мовах вживання окремих слів та словосполучень до представників різних статей може мати різний зміст, на що необхідно звернути особливу увагу.

Висновки. При організації освітнього процесу педагог повинен враховувати специфічні особливості вихованців, які визначаються їх приналежністю до тої чи іншої гендерної групи. При цьому для кожної з таких груп необхідно підбирати окремі педагогічні методи, що дасть змогу значно підвищити рівень вивчення другої мови.

ЛІТЕРАТУРА

1. Берия С. Гендер в языке / С. Берия [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.slavcenter.ge/art/?p=20050606-124746. – Заголовок з тит. екрану].
2. Гайденок В. Гендерна освіта для мінливого світу / В. Гайденок // Філософія освіти. – 2006. – № 1. – С. 54 – 62. – Бібліогр. в кінці ст. (27 назв).
3. Іващенко О. Гендерна наука перспектива: від світогляду до політики / О. Іващенко // Соціологія: Теорія, метода, маркетинг. – 1998. – №6. – С. 80.
4. Коніна В. Жінки за рівні права. / В. Коніна, О. Кулик. // Урядовий кур'єр. – 1999. – №11. – С. 15 – 18.
5. Корсак К. Міфи і правда в проблемі чоловічого і жіночого / К. Косак // Управління школою. – 2003. – № 16 – 18 (28 – 30). – С. 2 – 6
6. Некрасова І. Проблеми дослідження гендерних аспектів етноментальних структур свідомості / І. Некрасова, Нагієва В. // Соціальна психологія. – 2008. – №3 (29). – С. 27 – 39.
7. Психологія личности: Словарь справочник / Под ред. П. Горностая и Т.Титаренко. – К.: Рута, 2001. – 320 с.
8. Словарь гендерных терминов/ Под ред. А. Денисовой; Региональная общественная организация «Восток-Запад: Женские Инновационные Проекты». — М.: Информация XXI век, 2002. — 256 с.
9. Цокур О. І. Іванова. Гендерне виховання – нагальна потреба сучасної освітньої системи / О. Цокур, І. Іванова. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.ua/>
10. Gal Susan. Peasant men can't get wives: Language and sex roles in bilingual community // Language in Society. – #7. – 1978. – pp. 1 – 17.
11. Gass Susan M. Second language acquisition: an introductory course. – NY: Taylor & Francis. – 2008. – 583

pp

12. Kissau Scott Gender differences in second language motivation: An investigation of microand macro-level influences // Canadian Journal of Applied Linguistics, 2006. – pp. 73 – 96.

13. Major Roy C. Gender and stylistic variation in second language phonology // Language Variation and Change, # 16 (2004), pp. 169 – 188.

The article regards with the gender aspects, which can indirectly influence the quality of second language acquisition. It defines the main types of such influence and analyses how they are taken into consideration in the pedagogical activity.

Key words: gender, gender roles, gender approach second language acquisition.

УДК [373.2.016:811.111]:398.21

С.К. РОМАНЮК, М. В. ГЛАДКОВСЬКА

ВИКОРИСТАННЯ КАЗОК НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

У статті обґрунтовано значення казки для дітей дошкільного віку та її використання на заняттях з англійської мови в закладі дошкільної освіти. Перераховано вимоги до відбору казкових творів, особливості роботи з казкою на заняттях англійської мови з дітьми дошкільного віку.

Ключові слова: казка, англословна комунікативно-мовленнєва компетенція, діти дошкільного віку, заняття з англійської мови, значення, розвиток.

Постановка проблеми. Реформування та зміни сучасної освіти, а зокрема дошкільної освіти стали переламними у підходах до навчання іноземних мов дітей дошкільного віку. Вивчення іноземної мови в закладі дошкільної освіти не обов'язковий, але бажаний компонент дошкільної освіти. Воно є важливим засобом гармонійного розвитку особистості, формування її життєвої компетенції [4, с.8]. Важливість навчання іноземних мов дітей дошкільного віку підтверджено Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти [3], Законом України «Про дошкільну освіту», а також Базовим компонентом дошкільної освіти в Україні [1].

На сьогодні в закладах дошкільної освіти активно впроваджується в практику вивчення іноземної мови з дітьми дошкільного віку. Володіння іноземною мовою – це природна потреба дітей та їхніх батьків, які живуть у багатомовному полікультурному світі. Крім того, раннє ознайомлення дошкільників з особливостями культури інших народів на заняттях англійської мови сприяє вихованню дітей дошкільного віку в дусі щирості, толерантності, поваги до всіх жителів планети. Одним із інноваційних і актуальних підходів до вивчення англійської мови в закладі дошкільної освіти є використання вчителями та вихователями казки.

Роль казки в дошкільному віці неможливо не помітити. Адже у чарівний світ казок дитина потрапляє з раннього віку. Слухаючи їх, дошкільник, немов по сходинках здобуває та накопичує життєвий досвід, необхідні та водночас такі важливі знання та вміння. Казка є таким же необхідним етапом розвитку дитини, як і гра. Казка – це невичерпне джерело народної педагогіки. Використання казки на заняттях англійської мови допоможе дітям зняти втому (функція релаксації), розвинути навички аудіювання й фонематичного слуху, закріпити вживання мовних зразків, розширити іншомовний словник дітей дошкільного віку.

Таким чином, актуальність даної статті обумовлена: зростанням потреби сучасного суспільства у формуванні життєво-компетентної особистості; пошуком засобів підтримки в дошкільників інтересу до викладеного матеріалу та активізації їх діяльності протягом усього заняття; важливістю навчання мови в дошкільному віці, як сенситивному періоді для оволодіння іноземними мовами.

Аналіз досліджень. Проблема, пов'язана із використанням казок на заняттях англійської мови в закладі дошкільної освіти, на сьогодні є надзвичайно важливою, оскільки раннє дитинство розглядається дослідниками як найбільш сприятливий період для оволодіння іноземною мовою –Н. Гальская, В. Мухана, С. Негневицкая, З. Футерман. та ін. Аналіз наукових досліджень доводить великий і плідний внесок щодо питання використання казок на заняттях іноземної мови таких науковців як Дж. Бюстер, С. Джоунз, А. Доті, Г. Еліс, Д. Ліпман, С. Парайно, Е. Райт, Е. Тейлор, Х. Хеннінгер. Всі ці дослідники розробили багато цікавого та нового в теорію і практику, незважаючи на методологію і технологію навчання іноземної мови.

Окрім того багато науковців та педагогів вважають, що використання казки на заняттях з вивчення англійської мови дає можливість педагогу перетворити вимушений освітній процес в захоплюючий, бажаний та цікавий. Незважаючи на дослідження пов'язанні із використанням казки при вивченні іноземної мови, проблема використання казки на заняттях з вивчення англійської мови в ЗДО не втрачає своєї актуальності.

Мета статті: теоретично обґрунтувати використання казки на заняттях англійської мови з дітьми дошкільного віку, як ефективного засобу засвоєння та активізації знань дітей, визначення її впливу на зацікавлення та бажання вивчення іноземної мови дошкільниками.

Виклад основного матеріалу. Наразі казці належить вагоме місце серед засобів виховання і навчання дітей дошкільного віку англійській мові. Як свідчить практика, сьогодні від народження дитина потрапляє в світ насичений інформацією, електронних та інтерактивних іграшок. Сучасні діти розвиваються під впливом ЗМІ, комп'ютерних технологій, інтернету, отримуючи значний обсяг небажаної інформації. Саме тому відчувається обмеженість спілкування дитини з однолітками та батьками, не говорячи про ранній розвиток та

ЗМІСТ

<i>Ясногурська Л.М.</i> Подружня зрада у паремійних фондах англійської та української мов	3
<i>Совтис Н.М.</i> Основні засади опису мовної картини світу	7
<i>Щербачук Н.П.</i> Особливості функціонування та засоби вираження адвербіальних синтаксем у простих реченнях-репліках	10
<i>Мороз Н.М.</i> Структурні особливості концепту «кохання/love» в англійській мові	12
<i>Мороз Л.В.</i> Структурно-семантичні ознаки та художній феномен рольової лірики	19
<i>Михальчук Н.О., Набочук О.Ю.</i> Психолінгвістична термінологія в парадигмі лінгвістичної прагматики	23
<i>Івашкевич Е.Е., Антюхова Н.І.</i> Рівні професійного становлення майбутнього перекладача	26
<i>Павелків К.М., Попова А.В.</i> Сучасне викладання іноземних мов. Оцінюємо все по-різному	32
<i>Ясногурська Л.М., Кіряк Т.І.</i> Використання превентивної адаптаційної системи в дошкільних закладах	34
<i>Бісовецька Л.А., Дацшина І.В.</i> Методика формування в учнів початкових класів умінь створювати текст.....	37
<i>Данілова Н.Р., Кардаш Н.О.</i> Роль ігор у вивченні англійської мови дітей старшого дошкільного віку	39
<i>Лук'яник Л.В., Старовойт В.О.</i> Особливості формування фонетико-орфоепічної компетентності учнів початкових класів на уроках української мови	42
<i>Василькевич С.С., Жданюк А.В.</i> Формування навичок читання англійською мовою з використанням наочності у початковій школі	45
<i>Романюк С.К., Лук'яничук О.П.</i> Основи розвитку у старших дошкільників іншомовного лексичного запасу засобами мистецтва живопису	48
<i>Мороз Н.М., Ячменник Р.О.</i> Особливості вивчення англійської мови у закладах дошкільної освіти	51
<i>Мороз Л.В., Кухновець Л.П.</i> Професійна готовність майбутніх вихователів до навчання дітей дошкільного віку іноземної мови	53
<i>Денисюк Л.В., Петровець В.М.</i> Просвітницька робота з батьками у вивченні англійської мови засобами образотворчого мистецтва	55
<i>Лук'яник Л.В., Піхоцька О.М.</i> Феномен поняття «нетрадиційні уроки», класифікація нетрадиційних уроків	58
<i>Мороз Л.В., Хрящевська Т.В.</i> Виховання екологічних компетентностей у старших дошкільників засобами іноземної мови	61
<i>Сіранчук Н.М., Сидорчук К.В.</i> До проблеми розвитку культури мовлення учнів початкової школи на уроках української мови	63
<i>Василькевич С.С., Казмірук О.П.</i> Інноваційні технології вивчення іноземної мови у початковій школі	67
<i>Данілова Н.Р., Давидюк Т.В.</i> Гра як засіб формування іншомовної комунікативної компетенції дошкільників	70
<i>Романюк С.К., Блицик А.В.</i> Використання іноземної мови в ігровій діяльності дітей з особливими потребами	73
<i>Мороз Л.В., Гречун І.П.</i> Розвиток творчості старших дошкільників на заняттях з іноземної мови	75
<i>Трофімчук В.М., Чучак К.О.</i> Роль мовленнєвої гри у навчанні усного англомовного мовлення дітей старшого дошкільного віку	76
<i>Лук'яник Л.В., Ляшецька О.І.</i> Психолого-педагогічні основи формування комунікативних умінь і навичок засобами ситуативних завдань на уроках української мови у початкових класах	80
<i>Павелків К.М., Коновальчук Л.Ю.</i> Розвиток креативного мислення учнів молодшого шкільного віку на уроках англійської мови ігри-вправи як засіб розвитку	83
<i>Романюк С.К., Подійом О.І.</i> Особливості використання англомовних пісень у закладах дошкільної освіти	85
<i>Трофімчук В.М., Панчук В.В.</i> Розвиток творчих здібностей на уроках англійської мови в початковій школі	87
<i>Павелків К.М., Сукало О.І.</i> Проблеми навчання іноземної мови в початковій школі	91
<i>Мороз Н.М., Миколаюк М.М.</i> Формування іншомовної комунікативної компетенції – важливе завдання вчителя іноземної мови у закладі дошкільної освіти	94
<i>Романюк С.К., Дутчак Т.І.</i> Гендерні особливості навчання іноземної мови дошкільників	96
<i>Романюк С.К., Гладковська М.В.</i> Використання казок на заняттях з англійської мови в закладі дошкільної освіти	100
<i>Лук'яник Л.В., Черепович І.В.</i> Використання народознавчої лексики у структурі уроку	102
<i>Данілова Н.Р., Гамула Ю.В.</i> Формування мотивації та інтересу до вивчення англійської мови на початковому етапі навчання	104
<i>Дуброва А.С., Івашко А.М.</i> Використання пісень на уроках англійської мови в початкових класах	108
<i>Денисюк Л.В., Гаврилюк О.О.</i> Інтеграція іноземної мови у процесі ознайомлення дошкільників з природою в аспекті розвитку креативності	112
<i>Павелків К.М., Сікора О.С.</i> Особливості викладання англійської мови в початкових класах Нової	

української школи	116
<i>Трофімчук В.М., Димарчук Л.В.</i> Проблеми підготовки дітей до вивчення іноземної мови в закладі дошкільної освіти	117
<i>Верьовкіна О.Є., Пасічник Ю.В.</i> Теоретико-методичні аспекти формування навичок говоріння у дітей дошкільного віку на заняттях з іноземної мови	120
<i>Ковалюк В.В., Бичук С.Б.</i> Сучасні технології навчання іноземної мови у дошкільному закладі	124
<i>Дуброва А.С., Гаврильчик В.О.</i> Викладання англійської мови за допомогою інноваційних засобів	126
<i>Денисюк Л.В., Панасюк О.М.</i> Компетентнісний підхід у навчанні іноземної мови у контексті Нової української школи	129
<i>Мороз Л.В., Швець І.М.</i> Особливості виховання національної гідності в учнів молодшого шкільного віку на уроках іноземної мови	131
<i>Мороз Л.В., Панасюк К.А.</i> Проблеми підготовки дітей дошкільного віку до вивчення англійської мови: аспект мовленнєвої діяльності	134
<i>Ясногурська Л.М., Сидорчук Н.М.</i> Географічна компетентність як одна із складових професійної підготовки майбутнього вчителя початкових класів	137
<i>Романюк С.К., Ляшук А.В.</i> Використання мультимедійних технологій у навчанні англійської мови у закладі дошкільної освіти	140
<i>Ясногурська Л.М., Чорна О.Ю.</i> Використання різних видів наочності на уроках англійської мови у початковій школі	142
<i>Ясногурська Л.М., Бублей Л.М.</i> Розвиток критичного мислення учнів молодшого шкільного віку на уроках англійської мови	144
<i>Краля І.В., Швець Н.М.</i> Значення вивчення англійської мови з дітьми дошкільного віку	148
<i>Ковалюк В.В., Ришко О.В.</i> Гра як засіб досягнення результативності навчання англійської мови	150
<i>Мороз Н.М., Ковтунович І.І.</i> Виховання інтересу до художньої праці на заняттях з іноземної мови	153
<i>Ковалюк В.В., Савич Л.В.</i> Формування навичок читання англійською мовою у здобувачів знань нової української школи	154
<i>Дуброва А.С., Кошлата М.А.</i> Англійська мова як складова процесу соціалізації дошкільників у закладі дошкільної освіти	157
<i>Краля І.В., Савостьянова В.М.</i> Особливості раннього вивчення іноземної мови в закладі дошкільної освіти	160
<i>Ковалюк В.В., Хрящевська М.А.</i> Форми організації роботи з вивчення іноземної мови в сучасному закладі дошкільної освіти	161
<i>Хунавцева Н.А.</i> The problem of organizing the facilitative interaction at the process of teaching pupils at secondary schools	164
<i>Івашкевич Е.З., Яцюрин А.А.</i> The empirical research of the determination of social intelligence of the teachers by the way of understanding by them a folklore	172
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	178
ЗМІСТ	180